

Herba sacra, quam etiam nonnulli peristereona vocarunt, ramulos emittit cubitales, aut etiam maiores & angulosos: circa quos folia sunt ex intervallis, quernis similia, sed angustiora minoraque, diuisuris incisa per ambitum, & colore aliquatenus glauco: radicem longiusculam & gracilem, flores purpureos ac tenues. Huius folia cum radice ex vino pota illitave, aduersus serpentes polent: eadem illa contra morbum regium drachmæ vnus pondere cum thuris obolis tribus ex vini veteris & calidi hemina vna quaternis diebus ieiuno ventriculo bibuntur. Sed & œdemata diuturna inflammatio-nesque imposita mitigant, sordidaque vlcera purgant. Tota verò herba in vino decocta, tonsillarum crustas abrumpit, & oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, si aqua spargatur triclinium quâ maduerit, lætiores hilarioresve conuiuas fieri. Datur & potandum tertianâ laborantibus tertium à terra geniculum vnâ cum foliis circumstantibus, vti & quartanâ, quartum. Cæterùm sacram herbam ideò vocant, quòd in expiationibus sit ad amuleta perutilis.

De

De Astragalo. CAP. LXII.

ASTRAGALVS, paruus est à terra fruticosa, foliis & ramulis ciceri similis: floribus purpureis, paruis: radice rotunda, raphani modo prægrandi: quæ adnatas habet appendices, eâque solidas, nigras, præduras, ceu cornua inter se implicatas, gustûque astringentes. Nascitur in ventosis, opacis atque niualibus: magna verò copia in Pheneo Arcadiæ. Radix fluentem aluum in vino pota sistit, vrinâque mouet: veteribus quoque vlceribus sicca efficaciter inspergitur, sanguinémque supprimit: verùm difficilè soliditatis suæ ratione tunditur.

De Hyacintho. CAP. LXIII.

HYACINTHVS folia habet bulbi, caulem dodrantalem, lauem, minimo digito graciliorem, & herbacei coloris, cui coma incumbit incurua, florum purpurascens, plena: radicem quoque bulbaceam. Hæc, vt creditur, pueris è vino albo illita, pubertatem coërcet, & non patitur erumpere. Sistit & aluum, vrinâmque impellit pota, phalangiorûmque moribus resistit. At semen astringentiùs est, atque aded cœliaci auxiliatur, theriacis que ipsum expetitur: ac regium quoque morbum emendat, cum vino potum.

Dd. iij.

De Papauere erratico.

CAP. LXIIII.

PAPAVER erraticum, quod à flore pro-
tinùs deciduo rhœadidis nomen à Græcis
accepit, in aruis vere nascitur: quo quidem
tempore etiam colligitur. Folia origano aut
erucæ aut cichorio aut thymo similia spe-
ctantur, eaque diuisa, sed longiora & scabra.
Caulis ei lanuginosus, rectus, asper, & ferè
cubitali altitudine. Flos puniceus, interdum
& candidus, syluestris anemones similitudi-
ne: caput oblongum, sed quàm anemones
minus: semen rufum: radix oblonga, subal-
bida, parui digiti crassitudine & amara. Hu-
ius capitula quinque aut sex, in vini cyathis
tribus decocta dum ad duos redeant, iis po-
tui dabis, quibus somnum inducere volue-
ris. At semen acetabuli mensura ex aqua
mulla potum, aluum leniter emollit: ad i-
dem præstandum mellitis placentulis & dul-
cissimiis libis admiscetur. Cæterùm folia cum
calycibus imposita, inflammationibus me-
dentur: ac eorundem quoque decoctum so-
tu seu perfusione somniferum est.

De Papauere satino & syluestri.

CAP. LXV.

Papaueris genus quoddam est satium &
hortense, cuius semen in sanorum usum ad
panes.

panes adhibetur: eo etiam ex melle pro sesama vtuntur: thylacitin, quasi folliculosum, vocant. Capitulum id habet oblongum, & semen candidum. Alterum est syluestre papaueris genus, sessili calyculo & semine nigro: quod pithitis, quasi doliare, nominatur. Nonnullis & ipsum rhœas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Est & tertium, aegrestius, ac medicatius, hisque longius, oblongo capitulo. Omnibus in commune vis est refrigerandi: proinde si folia cum capitibus ipsis in aqua decocta fuerint, somnum fortè conciliant: bibitur & decoctum contra vigilias. Calyces verò triti & cum polenta cataplasmatibus admisti, inflammationibus ac erysipelatis profunt. Verùm ex ipsis dum adhuc virent tussis frangi trachiscos oportet, iisque siccati ad usum recondendi. Ex iisdem quoque calycibus per se in aqua decoctis ad dimidias, iterùmque deinde cum melle ad iustam spissitudinem percoctis, eclegma conficitur, quod in tussis, arteriæ fluxionibus, cœliacisque affectibus doloris leuamentum præstat. Efficacius tamen redditur, additis hypocisthidis, succo & acacia. Papaueris autem nigri semen tritum cum vino, potui datur contra fluxionem alui, fluoremque muliebrem. At in pervigiliis, fronti temporibusque ex aqua imponitur. Ipse

verò liquor refrigerat magis, in crassat, exiccatque. Sumptus erui magnitudine, dolores sedat, somnum conciliat, & concoctionem adiuuat: tussi, cœliacorumque affectibus auxiliatur. Verùm si copiosior hauriatur, accersito lethargo: etiam mortifer est. Est & ad capitis dolores efficax, si cum rosaceo irrigetur: uti & ad aurium dolores, si cum amygdalino, myrrha & croco infilletur. Oculorum inflammationibus cum oui luteo rosto & croco proficit: erysipelatis ac vulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte muliebri & croco: denique sedi pro balano subditus, somnum facit. In eo liquoris genere præstantissimus censetur qui densus & grauis est, odoratu soporifer, gustu amarus, qui que facile aqua diluitur, læuis, candidus, neque asper neque grumolus, qui que inter colandum non uti cera coit densaturve, sed Soli expositus diffunditur, & ad lucernam accensus, minime atra obscurave lucet flamma: qui denique postquam extinctus fuerit, suam odoris vim etiamnum conseruat. Ipsum porro admixto glaucio, aut gummi, aut sylvestris lactuæ succo adulterant. Veruntamen qui glaucio fucatus est, dum diluitur, colorem croci reddit: qui verò agrestis lactuæ succo, exili & euanido est odore, asperiorque spectatur: qui denique gummi vitiatu est,

est, inualidus est, inodorus atque pellucidus. Nec desunt qui eò dementiae deuenierint, vt & adipem illi admiscerent. Porro ad oculorum medicamenta fictili nouo torretur, dum mollior fuluioꝛque appareat. At Erasistratus Diagoram testatur illius vsum damnasse in aurium doloribus & oculorum lippitudinibus, quoniam & visus aciem hebetaret & soporifer esset. Addidit Andreas, protinus excæcatum iri qui eo illinerentur, nisi adulteraretur. Mnesidemus præterea vsum duntaxat olfactandi probauit ad conciliandum somnum: alioqui cen noxium damnat. Quæ quidem omnia commentitia esse experimento deprehenditur: siquidem effectus virium huiusce medicamenti fidem facit. Quare non abs re fuerit, liquoris illius excipiendi rationem subtexere. Nonnulli capita foliæque ipsa tundunt & prælo exprimunt, mox terentes in mortario, pastillos effingunt: id meconium vocatur, opio ignauius. At opij faciendi ratio hæc est: Cum ros exaruerit, stellulam (quæ in summo papaueris capite visitur) cultello ita scarificare oportet, vt ne penitus intrò adigatur, & à capitis lateribus per directum summam cutem incidere, & erumpentem lacrymam digito in conchulam abstergere, ac non ita multò post eò redire:

tum enim rursum & alia densata reperitur, atque etiam postero die. Tandem in pila terri, & in pastillos coacta reponi debet. Veruntamen interea dum inciditur, retrocedendum est, vt ne liquor vestium affricu deradatur.

De Cornuto papauere.

CAP. LXVI.

Corniculatum papauer alij paralium, seu thalassion, quasi in maritimis nascens, alij agreste vocant: folia habet candida, hirta, verbasco similia, serrata in ambitu syluestris papaueris modo, & caule non dissimili, flore ex luteo pallescente, siliqua longa, in corniculi modum inflexa ceu fœnigræci, vnde & nomen accepit: semine exili nigroque, ceu papaueris: radice per summa cespitum nascente, nigra, crassa. Gignitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt decocta in aqua ad dimidias coxendicum & iecinoris vitia potu sanet, iisque profit qui crassa & araneosa quædam cum lotio reddunt. Semen acetabuli mensura ex aqua multa potum, leniter aluum purgat. Illita ex oleo folia floresque, crustas emarginant: argemas & nubeculas iumentorum inunctione depurgant. Cæterum non desunt qui ex hoc papaueris genere factitari glaucium falso existimarint, decepti quadam foliorum similitudine.

Dz

De Papauere spumeo.

CAP. LXVII.

Papauer Spumeum, ab aliquibus Heraclium vocatum, caule est dodrantali, foliis admodum paruis, radiculae similibus, semine inter ea candido. Sed & herbula tota candida est atque spumea, radice alba, in summa terra nascente. Legitur aestate semen, cum integrè adoleuerit, aridumque deciderit. Acetabuli autem mensura sumptum in aqua mulsa, vomitione purgat, priuatimque huiusmodi purgatio comitialibus prodest.

De Hypecco. CAP. LXVIII.

HYPECCON aliqui hypopheon vocant. Nascitur in triticeis segetibus aruisque, folio ceu rutae, ramulis exilibus. Natura ei eadem, quae papaueris succo.

De Hyoscyamo, siue Apollinari herba.

CAP. LXIX.

HYOSCYAMVS, frutex est caules emit- tens crassos, folia lata, oblonga, diuisa, nigra, hirsuta: secundum verò caulem continua quasi serie flores prodeunt, tanquam Punicorum cytini, scutulis septi seminum plenis, ceu papaueris. Tria porrò sunt eius genera. Vnū siquidè flores profert penè pureos, folia smilaci proxima, semē nigrum, ac cytinis præduros & spinosos: alterum flores habet luteos, folia & siliquas molliores

tenerioresve, & semen subflauum, irionis femini simile. Ambo insaniam gignunt & soporem, ideoque vix in communem vsum recipiuntur. Tertium genus quod mitissimum est, adeoque ad medicinam vtile, pingue est, molle, lanuginosum, candidis floribus ac semine. In maritimis ruderibusque nascitur. Albo itaque vtendum est: idque si desit, flauum vsurpari oportet. Nigrum enim ceu deterrimum improbat. Recenti semine, foliis caulibusque tuis succus exprimitur, qui ad solem exiccatur. Vsus autem eius ad annum duntaxat prorogatur, quia facile corruptionem sentit. Elicitur & separatim succus ex semine, cum inaruit, affusa aqua calida tuso & expresso. Est autem expressus eiusmodi succus liquore seu lacteo eiusdem succo praestantior, leniendisque doloribus accommodatior. Ipsa vero herba vires contusa, farina e tritico trimestri addita, in pastillos redigitur atque reconditur. Porro prius succi genus, & quod e sicco semine exprimitur, collyriis sensum doloris auferentibus vtiliter inseruntur: profunt & contra acres calidasque fluxiones, aurium dolores ac vuluae mala. Cum farina autem polentave, contra oculorum, pedum caeterarumque partium inflammationes. Semen eadem praestat, praeterea que ad tussim, de-

stilla-

stillationem, oculorum fluxiones dolorés-
que efficac, itémque contra fluorem mulie-
brem, aliásque sanguinis eruptiones, si oboli
pondere cum papaueris semine ex aqua
mulsá bibatur. Subuenit & podagris, testi-
bus inflatis, mammisq; à partu tumentibus,
si tritum ex vino imponatur. Denique
& aliis cataplasmatibus quæ doloris leuamen-
tum præstant vtiliter admiscetur. Quin & in
pastillos digesta folia, medicamentis omni-
bus dolores sedantibus, tum per se, tum et-
iam ex polenta, vtiliter imponuntur. At re-
centia folia illita, ad mitigandos omne ge-
nus dolores apprimè sunt idonea. Eadem
terna quaternave cum vino pota, febres e-
pialas depellunt. Cocta verò olerum instar,
& tyblij mensura esitata, mediocrem men-
tis alienationem faciunt. Aiunt & idem ef-
ficere, si cui in colo vlcus sentienti infun-
dantur. Caterùm radice in aceto decocta
dentes vtiliter in dolore colluuntur.

De Psyllo. CAP. LXX.

PSYLLIVM folio est coronopodis, hir-
suto, at longiore, ramulis dodrantali-
bus, totaque herbula foeni modo tenuis ac
minutula. Coma verò ipsius à medio caule
ducit initium, capitulis duobus tribusve cõ-
globatis: in quibus semen pulicibus simile,

nigrum atque durum. Nascitur in arvis & incultis. Vis ei refrigerans: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, œdematis luxatisque & capitis dolori cum rosaceo aut aceto aquavè impositum auxiliatur. Infantium quoque enterocelis ac eminenti umbilico illitum ex aceto medetur. Acetabuli verò mensuram tritam in duabus aquæ heminis macerari oportet, ac vbi sese aqua densauerit, lentorémve contraxerit, illini. Siquidem vehementer refrigerat: sed & in feruentem aquam immissa, calorem reprimat: denique & contra erysipelata est efficacax. Fama est, si virens herba domum importetur, pulices arceri. Tusa porrò cum adipè, sordida malignaque vlcera repurgat. Succus fluxione infestatis ac vermiculosis auribus ex melle prodest.

De Solano hortensi. CAP. LXXI.

SOLANVM hortense, frutex est esculentus, haud ita magnus, alarum cauis multus, foliis nigris & quàm ocymi maioribus ac latioribus, fructu rotundo, ac primùm quidem viridi, mox, vbi maturitatem affectus est, nigro aut fuluo: est verò herba innocentis gustus. Vis ei refrigerandi: quare folia erysipelatis & herpetibus cum polline polentæ conuenienter imponuntur. Trita autem & per se imposita, agilopa capitisque dolorem